

MODULE 09: KINDVRIENDELIJK SYSTEEM

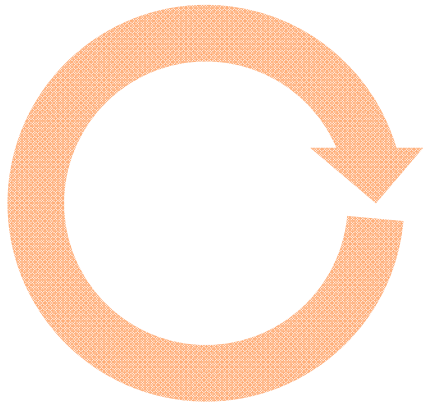
M▲PChipp

SUPPORTED BY THE RIGHTS, EQUALITY
AND CITIZENSHIP (REC) PROGRAMME
OF THE EUROPEAN UNION

ZEVEN FASEN IN ASSESSMENT, ANALYSE EN HET PLANNEN VAN INTERVENTIES

. Bentovim, Cox, Bingley Miller, Pizey & Tapp (2014)

- ▶ Fase 1: eerste signalering en verwijzing
- ▶ Fase 2: informatieverzameling
- ▶ Fase 3: ordenen van de beschikbare informatie
- ▶ Fase 4: analyse van patronen van beschadiging en bescherming
- ▶ Fase 5: voorspellen van de waarschijnlijke uitkomst voor het kind
- ▶ Fase 6: ontwikkeling van een interventieplan
- ▶ Fase 7: bepalen van uitkomsten en interventie maatregelen

In iedere fase van de assessment kan het nodig zijn om juridische procedures te starten (politie betrekken, juridische stappen etc.).

WAAROM HEBBEN WE HET OVER EEN KINDVRIENDELIJK JURIDISCH SYSTEEM?

Gerechtelijke/juridische procedures

- ▶ kunnen helpende interventies mogelijk maken, maar kunnen ook leiden tot indirect schuldgevoel / trauma
- ▶ werkt volgens wettelijke principes die niet eenvoudig te doorgronden zijn voor kinderen en hun ouders

Een kindvriendelijk juridisch systeem draagt bij aan

- ▶ het voorkomen van extra schade en indirect schuldgevoel van verwaarloosde of psychisch misbruikte kinderen
- ▶ het zien van kinderen als rechthebbenden

WAT BETEKENT KINDVRIENDELIJKE JUSTITIE VOOR JOU?

Waar denk je aan bij
„kindvriendelijke justitie“

WAT BETEKENT KINDVRIENDELIJKE JUSTITIE VOOR JOU?

VIDEO

HET KADER VOOR DE RECHTEN VAN KINDEREN

- ▶ Kinderen zijn rechthebbenden
- ▶ Ouders, verzorgers, beroepskrachten zijn verplicht kinderen te beschermen tegen letsel
- ▶ Staten zijn verplicht om de rechten van kinderen te beschermen en te bevorderen
- ▶ Professionals die met en voor kinderen werken zijn verplicht de rechten van kinderen te respecteren en te bevorderen
- ▶ Staten moeten gerichte mechanismes in het leven roepen om te zorgen dat kinderen hun rechten kunnen herkennen en opeisen

KINDERRECHTEN EN KINDERBESCHERMING

- ▶ Benadering gebaseerd op rechten
- ▶ 'Een paradigmaverschuiving richting het respecteren en bevorderen van menselijke waardigheid'
- ▶ De mogelijkheden van kinderen om bij te dragen aan het realiseren van hun rechten

KWETSBAARHEID EN POSITIE ALS RECHTHEBBENDEN

- ▶ In gevallen van verwaarlozing of psychische mishandeling zijn kinderen extra kwetsbaar en is bescherming noodzakelijk
- ▶ Spanningen tussen
 - ▶ kwetsbaarheid en behoefte aan bescherming van kinderen
 - ▶ Kinderen zien als onafhankelijke rechthebbenden en hun autonomie respecteren

KET KADER VOOR KINDVRIENDELIJKE JUSTITIE

Universeel: Internationale Verklaring van Rechten, Kinderrechtenverdrag

Regionaal:

- ▶ Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie
- ▶ Richtlijn van de Raad van Ministers van de Raad van Europa over kindvriendelijke rechtspraak (2010)
- ▶ EU Richtlijnen voor de Bevordering en Bescherming van de Rechten van het Kind (2007)

Nationaal: Nationale wet- en regelgeving

HET KADER VOOR KINDVRIENDELIJKE JUSTITIE

De Richtlijnen van de Raad van Ministers van de Raad van Europa inzake kindvriendelijke rechtspraak

- ▶ Werden aangenomen in 2010 na een uitgebreid proces van
- ▶ Consultatie van experts en consultatie van kinderen
- ▶ Gebaseerd op bestaande internationale, Europese en nationale standaarden,
- ▶ Gaan met name uit van het Verdrag van de Rechten van het Kind
- ▶ Gericht op het vastleggen van principes voor kindvriendelijke justitie en
- ▶ Zijn een praktische handleiding voor de implementatie en bevordering van standaarden

FUNDAMENTELE PRINCIPES VAN DE RICHTLIJNEN

Fundamentele principes zijn:

- ▶ Bescherming tegen discriminatie
- ▶ Belang van het kind voorop
- ▶ Participatie
- ▶ Waardigheid
- ▶ Regel van de wet

NON-DISCRIMINATIE

Het recht op bescherming tegen discriminatie

- ▶ Kindvriendelijke justitie heeft betrekking op alle kinderen
- ▶ Kinderen hebben recht op bescherming tegen zowel rechtstreekse als indirecte discriminatie.
- ▶ Bescherming tegen discriminatie is met name belangrijk voor kinderen met beperkingen of een andere nationale of ethnische achtergrond, of kinderen in kwetsbare situaties
- ▶ Het is mogelijk om slachtoffer te worden van discriminatie op meerdere gronden.

NON-DISCRIMINATIE

**Deel voorbeelden met elkaar van
discriminerende situaties waar kinderen mee te
maken kunnen krijgen bij gerechtelijke
procedures en kindbeschermingsprocedures**

HET BELANG VAN HET KIND VOOROP

Wat is het eerste belang van het kind?

- ▶ **Art. 3 CRC:** “1. Bij alle handelingen waar kinderen mee gemoeid zijn, ondernomen door openbare of private maatschappelijk welzijnsorganisaties, rechtbanken, overheidsdiensten of wetgevende lichamen, moeten de belangen van het kind de eerste overweging vormen.”
- ▶ Besluiten van volwassenen moeten rekening houden met hoe deze kinderen raken:
 - ▶ Bij beschermings /voogdijzaken: besluit moet gebaseerd zijn op **belang van het kind**, ook in persoonlijke communicatie.
 - ▶ sociaal werkers moeten altijd eerst kijken wat het beste is voor het kind (bijv. bij uithuisplaatsingen moet een sociaal werker afwegen welke vorm van plaatsing het beste is voor het kind)

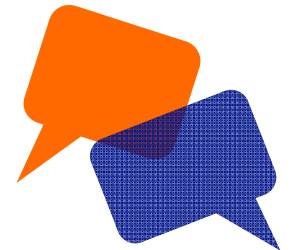
PROBLEMEN MET HET BELANG VAN HET KIND EERST

Het belang van het kind voorop brengt uitdagingen mee

- ▶ het afwegen van het belang van het kind vraagt om inzicht in de situatie van het kind, mede op basis van communicatie met het kind
- ▶ de situatie van ieder kind moet individueel worden afgewogen, met inachtneming van alles dat er toe doet
- ▶ noodzaak om specialisten te consulteren die met het kind werken
- ▶ bewust zijn van mogelijke belangenconflicten met ouders of verzorgers
- ▶ Belangrijk om te communiceren met ouders en verzorgers over het eerste belang van het kind

PROBLEMEN MET HET BELANG VAN HET KIND EERST

Deel voorbeelden met elkaar van conflicterende belangen met het belang van het kind die je in je werk bent tegengekomen

PARTICIPATIE

Wat is participatie?

- ▶ Informatie en advies
- ▶ Luisteren naar de ideeën van het kind
- ▶ Zorgvuldige afweging garanderen

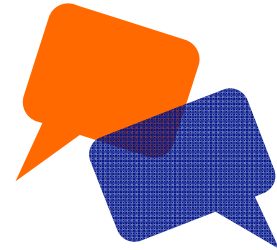
PROBLEMEN ROND PARTICIPATIE

Participatie brengt uitdagen met zich mee

- ▶ Stress en druk
- ▶ Loyaliteitsconflicten
- ▶ Meerdere hoorzittingen in multidisciplinaire settings
- ▶ Het kind ervaart een gebrek aan invloed
- ▶ Interpretatie en zorgvuldige afweging van de verklaringen van kinderen

PROBLEMEN ROND PARTICIPATIE

Deel voorbeelden met elkaar van slechte ervaringen met participatie

KINDVRIENDELIJKE JUSTITIE IS...

De Kindvriendelijke Justitie Richtlijnen van de Raad van Europa stellen: kindvriendelijke justitie is

- ▶ Toegankelijk
- ▶ Leeftijdsadequaaat
- ▶ Snel
- ▶ Toegewijd
- ▶ Aangepast aan en gericht op de behoeften van het kind
- ▶ Met respect voor het recht op behoorlijke rechtsgang
- ▶ Met respect voor het recht op participatie en inzicht in de procedure
- ▶ Met respect voor het recht op privéleven en gezinsleven
- ▶ Met respect voor het recht op integriteit en waardigheid

KINDVRIENDELIJKE JUSTITIE IS...

De Richtlijnen zijn van toepassing op alle juridische situaties:

- ▶ Voor, tijdens en na juridische procedures
- ▶ Strafrecht (bijv. getuigen, slachtoffers, verdachten/beklaagden)
- ▶ Civielrecht (bijv. gezinsprocedures, burgerrechtprocedures en zorgsystemen)
- ▶ Bestuurlijke rechtspraak (bijv. in gerechtelijke procedures zoals kindbescherming)

WIE HEEFT BAAT BIJ KINDVRIENDELIJKE JUSTITIE?

Het kind

- ▶ De rechten van het kind worden gerespecteerd
- ▶ Geen represailles
- ▶ Meer empowerment
- ▶ Meer kans op positief resultaat op de lange termijn

Specialist (aanklager, advocaat, rechter, sociaal werker, politie etc.)

- ▶ Meer accurate en onderbouwde bevindingen voor de procedure
- ▶ Zorgvuldiger besluitvorming
- ▶ Accurate en snellere procedures
- ▶ Meer vertrouwen en betere samenwerking tussen specialisten in het veld

WIE HEEFT BAAT BIJ KINDVRIENDELIJKE JUSTITIE?

Systeem

- ▶ Meer informatie = betere interventie
- ▶ Betere kwaliteit en praktijk
- ▶ Betere samenwerking tussen verschillende disciplines = meer steun bij besluitvorming

KINDVRIENDELIJKE JUSTITIE VOOR PROCEDURES

Voorafgaand aan procedures

- ▶ minimum leeftijd voor strafrechtelijke verantwoordelijkheid
- ▶ alternatieven voor juridische procedures
- ▶ kinderen worden op een passende manier geïnformeerd over zaken en geconsulteerd over de zaken en de onderwerpen die hen betreffen
- ▶ kinderen krijgen juridisch advies om hen te helpen de procedures te begrijpen als ze in aanraking komen met de wet
- ▶ het systeem heeft verschillende ondersteuningsmechanismen
- ▶ verhoor en ondervraging worden op een kindvriendelijke manier uitgevoerd (leeftijdsgeschikt materiaal, materialen voor kinderen met beperkingen etc.)

KINDVRIENDELIJKE JUSTITIE TIJDENS PROCEDURES

Tijdens procedures

- ▶ kinderen hebben toegang tot juridisch advies en vertegenwoordiging tijdens wettelijke procedures
- ▶ kinderen hebben het recht om gehoord te worden en hun mening te geven gedurende de hele procedure
 - ▶ toepasselijke communicatietechnieken
 - ▶ kindvriendelijke omgeving
- ▶ procedures zijn effectief en onnodige vertraging wordt vermeden
- ▶ het proces van bewijsverzameling is kindvriendelijk

KINDVRIENDELIJKE JUSTITIE NA PROCEDURES

Na afloop van de procedure

- ▶ moet het kind informatie ontvangen over de uitkomsten en verdere afhandeling
- ▶ moet er een ondersteuningssysteem in werking treden (begeleiding, rehabilitatie, etc.) en wordt de situatie gemonitord
- ▶ moeten wettelijke besluiten worden afgedwongen en gemonitord
- ▶ moeten internationale standaarden en goede praktijken worden toegepast

PROBLEMEN IN MULTIDISCIPLINAIRE SAMENWERKING

Multidisciplinaire samenwerking brengt uitdagingen mee

- ▶ Enorme diversiteit in kwalificaties, kennis en ervaringen
- ▶ Basiskennis over kindbescherming verschilt
- ▶ Toegang van betrokken professionals tot gezinsleden verschilt
- ▶ Uiteenlopende perspectieven

OEFENING:
Kinderrechten in de nationale context

CONCLUSIE

COLOFON

- ▶ Dit trainingsmateriaal werd ontwikkeld als onderdeel van het project **Multi-disciplinary Assessment and Participation in Child Protection Proceedings: training program with modules and toolbox, international network (MAPChiPP)**.
- ▶ Dit samenwerkingsproject werd **ondersteund door het Rights, Equality and Citizenship (REC) Programme van de Europese Unie** en uitgevoerd door het German Institute for Youth Human Services and Family Law (Germany), Family Child and Youth Association (Hungary), the Estonian Union for Child Welfare (Estonia), het Nederlands Jeugdinstituut (Netherlands) and Child and Family Training (UK).
- ▶ **Module 09: Child-friendly justice werd ontwikkeld onder verantwoordelijkheid van Estonian Union for Child Welfare** door Kiira Gornischeff en Helen Karu.
- ▶ Wij willen Dr. Maria Herczog en Henriette Katzenstein hartelijk danken voor hun grote steun bij het voorbereiden en redigeren van het materiaal.
- ▶ **© 2017 MAPChiPP project consortium All rights reserved**